

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

V resnih časih.

Evropa že dolgo ni živela v tako resnih časih kakor sedaj. Bile so že različne vojne in različne krize — mednarodna situacija se je že večkrat poostila — toda tako resno že dolgo ne, kakor v teh dneh. Včerajšnji dan se je smatral kot odločilni — morebiti je odločitev tudi že padla. Kriza je dosegla svoj vrhunec. Le največji optimisti lahko govorijo, da ne bo vojne — nihče ne ve, kaj se zgodi čez nekaj trenotkov — vse pričakuje napeto novih vesti.

Resnost časa se pozna povsod. Težko navelite na človeka, ki bi ne govoril o vojni. In to ne samo pri nas — cela Evropa stoji pred začetkom velikih dogodkov.

Groza obide človeka, ako pomisli, kaj vse lahko sledi — zaradi par balkanskih skal, za katere se doslej ni nihče zanimal. Albanija je bila doslej svetu neznana kakor centralna Afrika — nihče se ni potegoval za Albance — stoletja so živeli svoje divje življenje — naenkrat pa je ta nekulturni narod postal nevarnost za celo kulturno — Evropo. To se sliši sicer ironično, pa je resnično. Ako ne bodo znali diplomati najti primernege koraka preko Albanije — bo nastala vojna, pod katero bo trpela cela evropska civilizacija. Položaj je bolj resen, nego si mislimo.

Ako pride do resnega spopada med Avstrijo in Rusijo — potem je gotovo, da bo sledilo vse to, kar mora slediti, namreč prava evropska vojna — ko bodo šle države druga proti drugi v boj na življenje in smrt. Da je bil evropski mir že dolgo v nevarnosti, je znana stvar.

Oboroževanje zadnjih let je kazalo, kam gre kultura Evropa. Hitro se je množila evropska kultura zadnjega polstoletja — ravno tako hitro pa je rastle tudi ono morilno orožje, ki lahko v nekaj tednih razbije — kar so postavile cele generacije. Po l. 1870 so evropske države postavile vso svojo silo — na svoje orožje. Le s težavo so narodi dobili sredstev za svoje kulturne namene — zato pa so šli milijoni za to-pove in za vojne ladje. Nastalo je pravo tekmo- vanje med državami, katera bo imela večjo ar- mado — in boljše bojne ladje.

Države so na eni strani čutile, da raste sa- mozavest narodov, ki bolj in bolj odločno za- htevajo svoje pravice in svojo svobodo — na drugi strani pa raste sila mas, socializem vlada v najširših slojih, ki s svojimi organizacijami dobivajo vedno večjo moč. Države so torej ču- tile, da v njih samih raste njim nevarna moč, zato so pred vsem skrbele, da pomnože svojo državno silo. — Čutile pa so tudi, da raste ne- varnost zunaj njih, ker so gospodarske koristi zahtevale vedno več prevladnosti pred sosedom. — Tako je nastala v Evropi državna konkuren- ca, ki se je kazala posebno v boju za morje. Ev- ropske vesile so hitele pridobivati novih ko- lonij izven Evrope — poleg tega so morale skr- beti, da so imele odprti trgovski pota. — To- varne, stroji, industrija — vse je rastle hitro — blaga je bilo vedno več na prodaj — treba je bilo dobiti kupca. Vsako zaostajanje je pomenilo milijone izgube. Kdor ni znal urediti svoje trgo- vine, je gospodarsko propadel. Nastala je huda konkurenca za izvoz. Anglija in Nemčija sta do- bro čutile, da mora priti čas, ko bosta morali z

orožjem odločevati, katera bo obvladala sve- tovrno trgovino. In zdi se, kakor da je prišel od- ločilni trenotek sedaj.

Desetletja so rastle konflikti med državami. Ta in ona ima kaj povrniti. In sedaj je prišel ugo- den trenotek. Tako bo morebiti oni kos Alba- nije samo kakor mal kamenček, ki se zvali z gore in — provzroči plaz, ki podira stoletna drevesa in premikuje skale.

Tako živimo v resnih časih — vojna preti znotraj in zunaj. Vse visi v negotovosti — na niti. En sam strel in svetovni požar je tu — go- relo bo grozno, kajti dolgo se je pripravljalo.

Lahko da reši ena sama dobra beseda Ev- ropo od preteče nevarnosti — toda vprašanje je, ali ima evropa še moža, ki bo znal o pravem času izpregovoriti to besedo.

Vojna.

Balkanska vojna je zadnje dni stopila pre- cej v ospredje, vedno večjo pozornost pa zavze- ma internacionalna politična situacija, ki je sil- no zagonetna. V očigled avstrijsko-srbskega konflikta, ki postaja vedno zanimivejši in iz- bruhne lahko vsak čas z vso silo na dan, je po- stala Evropa nemirna. Vedno bolj se pojavljajo nasprotstva med trovezro in tripelentento, zla- sti pa z Rusijo, ki stoji odločno na strani Srbije in jo hoče kakor se zdi v njenih zahtevah ener- gično podpirati. Situacija je dandanes nekako tako, kot pomladi l. 1908, za časa aneksijske krize. Tudi takrat je prišla Srbija z Avstrijo v oster konflikt, ki se je na koncu s srbsko retira- do. Rusija namreč ni bila pripravljena in je zato takoj, kakor hitro je nemški cesar pričel gro- ziti z orožjem, pustila Srbijo na cedilu. Danes je drugače. Rusija je pripravljena in neprestano mobilizira. S tem hoče Avstriji namigniti, da se- daj ne bo šlo tako gladko kakor l. 1908, in jo zato spodbuja k popustljivosti.

Seveda ne mobilizira samo Rusija, ampak tudi Nemčija in Italija kot zaveznici Avstrije. Tudi iz Francije prihajajo polagoma glasovi, da se tudi tam gode ob mejah nenavadne stvari. Anglija pa tako komaj čaka, da uniči svojega velikega nemškega tekmeca na morju.

Kako se bo razvil ta ples še ne vemo. To- liko je gotovo, da si evropske vojne ne želi ni- hče, najmanj pa Nemčija, ki bi za slučaj vojne gospodarsko še najbolj padla. Diplomacija bo morala napeti vse sile, da odvrne to preteče- zlo od človeštva. Tako Avstrija, kakor Srbija bosta morala nekoliko odnehati od svojega sta- lišča, sicer je katastrofa neizogibna.

Z balkanskega bojišča ni ničesar novega. Kolikor je posneti po zadnjih poročilih, se na vzhodu vrše mirovna pogajanja med Bolgari in Turki, na zapadu pa Srbi in Grki razbijajo zad- nje ostanke turške armade, katere je še komaj okoli 40.000. Pri Cataldži je vse mirno in vse pričakuje z napetostjo izid mirovnih pogajani. Kakor hitro bodo Turki definitivno odklonili balkanske mirovne pogoje, bo balkanska arma- da priredila energično akcijo pred Cataldžo, udrla tudi v Carigrad in v mestu samem dikti- rala Turčiji mirovne pogoje. Toda do tega naj- brže ne bo prišlo, ker so Turki prišli do prepri- čanja, da so zgubljeni in da je zadnji čas, da re- šijo vsaj še to, kar se da rešiti.

ZAPLENJENI TURŠKI TOPOVI PRI BITOLJU

Belgrad, 25. novembra. Prestolonasledni- kova armada je pri Bitolju v boju s Turki zaple- nila 51 topov. Skupno so dosedaj Srbi zaplenili 200 turških topov. V Bitolju je nad 10.000 tur- škkih ujetnikov.

SRBI IN ČRNOGORCI PRED DRAČEM.

Cetinje, 25. novembra. Iz Sv. Ivana se po- roča: Črnogorske predstraže, ki so v soboto odšle proti Draču pred srbsko vojsko, so nale- tele ob reki Mati na energičen turški odpor, ka- terega pa so kmalu zlomile. V nedeljo so odpo- tovale proti Draču ostale čete, ki bodo prišle semkaj v kratkem. Predstraže črnogorske voj- ske so dospеле do Kakaričke gore in jo zavzele. Proti Draču se pomika celo desno krilo, ki se je nahajalo pred Tarabošem in se bo združilo pred Dračem s Srbi.

POGAJANJA ZA PREMIRJE.

Sofija, 25. novembra. Prvi sestanek turških in bolgarskih zastopnikov pri pogajanjih za pre- mirje, se je vršil danes popoldne v Bakčik Koi.

Carigrad, 25. novembra. Ministrski svet, ki je določil zastopnikom instrukcije za premirje in mirovna pogajanja, je traja od desete ure zve- čer. Rešid paša je še pred zaključkom ministr- skega sveta odpoval v turški glavni stan.

Carigrad, 26. novembra. Baje je pisмено sklenjeno že osrednjevno premirje, med katerim naj bi ohranili obe armadi svoje pozicije. Turški ministrski svet se je poleg tega posvetoval tudi o prošektu, imenovati v državni svet veliko šte- viło Armencev, katoličanov in Grkov, ki naj prevzamejo medtem, ko parlament ne zbora, zakonodajne funkcije.

Carigrad, 26. novembra. Turški poobla- ščenci za mirovna pogajanja so se včeraj pono- dne sestali v Bagdžikeju z balkanskimi poobla- ščenci, da določijo pogoje za premirje in za mir. V Carigradu se govori, da so pogajanja zelo te- žavna, ker vztraja Balkanska zveza pri svo- jih pogojih in zlasti pri zahtevi, da moralo Tur- ki zapustiti obrambno črto pri Cataldži, česar pa Turki nečelo storiti. Danes se nadaljujejo pogajanja, ter sta za nova pooblaščenca izvolje- na Rešid paša in polkovnik Ali Riza.

Carigrad, 26. novembra. Senatni predse- dnik Ferid paša je imel včeraj dopoldne dolgo posvetovanje z velikim vezirjem. Posvetovanje se je tikalo pred vsem albanskem vprašanja in stališča Turčije napram temu vprašanju.

Sofija, 26. novembra. Bolgarski ministrski svet je imel včeraj zelo važno sejo, ki pa je tra-jala samo poldrugo uro, ter sklepajo iz tega, da mirovna pogajanja ugodno poteka.

Berolin, 26. novembra. Iz Carigrada poro- čajo, da se tam splošno sodi, da pride pri mirov- nih pogajanjih do sporazuma.

Carigrad, 26. novembra. V turških političnih krogih zatrjujejo, da potekajo pogajanja za pre- mirje in za mir neugodno, in da se bodo ta po- gajanja jutri prekinila. Balkanska zveza ne za- hteva samo predaje Cataldže, marveč hoče tudi v Carigrad. Turški delegatje imajo striktni na- log, da se tej zahtevi ne vdajo in tudi Odrina ne predajo.

GRKI NA OTOKU MITILENE.

Atene, 25. novembra. Mornariško minist- rstvo poroča: Turška posadka se je iz mesta Mitilene umeknila v vas Molyno, odkoder je pri- čela streljati na grški torpedovki »Velos« in

Turška baharija.

Jaz sem Turčin, me poznate?
pasje duše! Bliže, bliže,
Če poguma kaj imate!
Sablja moja dobro striže.
Hrabra mi je moja roka,
marsikdo pač bridko stoka,
bridko stoka, bridko joka —
kadar ta po hrbtu poka.
Ako jaz se razjezim —
vse na kosce razdrobim.
Jaz sem bogat in močan,
vsej Evropi sem poznan.
Pridite sosedje mali,
kaj bi se pritoževali?
Mi vam bomo pokazali,
da se Turčin nič ne šali.
Srbi, Orki in Bolgari
Črnogorci in magari
še vsi Rusi in Taliani —
pridite mi v pest, kristjani,
jaz vam svojo moč pokažem
z nožem hrbte vam namažem,
da ne boste pozabili,
kdaj smo zopet skupaj bili.
Milosti jaz ne poznam —
kakor pse vas pomandram.
Če se jaz na vojsko spravim,
to gorje bo vam, — to pravim,
poidem v Sofijo — in tam
glave bom posekal vam,
potlej poidem v Belgrad,
Srhom tam zavijem vrat,
potlej bom Cetinje vzel
in Nikiti glavo snel.
Z Grkom hitro bom končal,
in ga v morje bom pognal,
in nazadnje poidem v Rim —
tam Taljane polovim
če pa Rusa kje dobim,
vse kosti mi razdrobim.
Jaz sem Turčin, kdo je več?
Dobro znan je vam moj meč,
milosti jaz ne poznam,
vsakemu plačilo dam.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Negotovost se ji je zazdela še strašnejša od resničnosti.

»Gospa« je zajecjlala, Margentina jo je pogledala, ne da bi kaj rekla.

»Gospa, zakaj ste me privezali? Saj vam obljubim, da ne bom poizkusila bežati.«

In krotko je dodala: »Te vrvi me bole. Dajte, odvežite me.«

Margentina ji ni odgovorila. Vstala je, pristopila, pokleknila k njej ter sklonila svoj obraz nad obrazom mlade deklice.

In dejala je: »Saj vidiš, da delam, zate delam.«

»Zame?«

»Krinko ti delam.«

»Ne razumem vas,« je dejala Žileta vsa omamljena.

»Poslušaj me, Ali poslušaj?«

Žileta je pritrdila z obrvmi.

»Sovražim te Sovražim te zato, ker si hči one, ki jo mrzim iz dna svoje duše! Hotela sem pripraviti tvoji materi enake muke, kakor sem jih morala trpeti jaz zaradi nje! Ali me razumeš? Ah, ne razumeš me! Pa kaj zato! Ho- telja sem, da bi plakala tvoja mati, kakor sem plakala jaz. In zato sem napravila to krinko!«

Z zirajovalno gesto je zavihnila vlačno in dišečo krinko.

»Napravila sem to krinko, ki ti jo nadenem čez malo časa. Tvoj obraz zakrijem z njo, in

ko ti jo snamem, ne bo več takšen kakor do- slej.«

Vesela je stekla proč, poiskala zrcalo in ga pomolila Žileti pred obraz.

»Dobro se oglej v tem zrcalu, hči golju- fije! Ogled se dobro, občuduj se še enkrat — poslednjikrat! Govorili so ti pogostoma, da si lepa! Ogled se dobro! Lepa ne boš nikoli več!«

»Nikoli več lepa!« je vzkliknila Žileta in zmajala z glavo. »Ah, kaj mi je zdaj do moje lepote!«

Blaznica ni slišala teh besed.

»V treh dneh,« je dejala, »bo ta krinka godna, Napoljski čarodej, ki mi je prodal teko- čino, je dejal: tri dni bo trajalo, da se klobučina popolnoma napoji. Tri dni časa imaš torej še, da se moreš občudovati. Potem bo vse pri kraju; potem te povedem nazaj k tvoji materi, snamem ti krinko in ji poročam: — Evo, glej, kaj sem storila s tvojo hčerko. Strašen bo ta udarec, a jaz se bom smejala.«

Tiste tri dneve je preživela Žileta kakor strašen sen.

Blazna Margentina se ni genila od nje niti za minuto. Niti oči ni premaknila od nje.

Celo po noči je čutila Žileta, kako počiva na njej ta čudno jasni in globoki pogled, ki jo je navdajal s tajinstvenim strahom.

Po dnevih, kadar se ji je Margentina pribli- žala, se je umikala pred njo v najgloblje kote podstrešne čimnate.

V takih trenotkih se ji je zdelo, da znori od groze. Klicala je Manfreda s šibkim in drhte- čim glasom otrok, ki trepečejo v bolečinah. Toda omeniti je vredno, da se je blaznica ni do- teknila.

Svojo krinko je obesila na žebelj.

Včasih je stopila prav blizu k njej, gledala jo in majala z glavo.

XXXIV.

Gospod De Monkler doma in pri kralju.

Le trudoma je prodirala luč v črno prepeti kabinet, kjer se je zdelo, da se je naselila večna žalost.

Vse je bilo tukaj nekako otrplo in brez- upno.

Ravno zato je gospod De Monkler ljubil to sobo.

Tu je delal zjutraj zarana in pisal z mrklo radostjo neizprosne ukaze, ki so vedno iznova krasili pariška vešala z obešenci.

O strašni plodovi, viseči na drevesu tiste nesramnosti, ki jo imenujejo ljudje pravica!

Zvečer je počival tukaj s trpko naslodo v duši.

Včasih je sanjari.

Ravno v tem trenutku, ko stopimo mi zdaj v njegovo sobo, ni gospod De Monkler niti pri delu, niti ne počiva.

Preteklost se obnavlja pred njegovimi du- ševnimi očmi.

Preden mu je okostenelo srce, je bil človek, enak drugim ljudem.

Kakšna katastrofa je morala priti, da ga je izpremenila v divjo zver?

Počasi se dvigne njegov sigurni pogled proti sliki, viseči nad njegovo mizo.

Slika predstavlja mlado ženo blesteče krasote, ki drži za roko malega sinčka. Čisto drobno je še dete, toda obraz mu je že resen in ponosen, čelo polno svetle bistroumnosti.

Ta slika je brez dvojbe portret.

Ah, kakšne spomine mora pač obujati v velikem profosu, da se obrača v stran s tako naglo gesto, kakor da bi se bal, da se razjoče — ta krvnik?

Rahlo trkanje na vrata ga spravi zopet k zavesti.

Ali ne bo njegov strašni pogled presunil in prestrašil gosta, ki se drzne stopiti v to sobo, tako polno skrivnosti.

Toda ne. Neznavec se niti ne boji, niti se ne obotavlja.

Poslušen smehlja mu blodi po ustnicah.

On je že vajen prihajati v to sobo. Bližina strašnega Monklerja ga že zdavnaj več ne plaši. Pravico ima do dobrega sprejema. Ka- kor je penžen, vendar ni malo uslug, ki jih je že storil velikemu profosu.

Prijatelj ni, to se vidi. Tudi sluga ni.

Sokrivec je.

»Napolitanec Tito!« zamrmra Monkler. Čudna prikazen je ta Napolitanec Tito!

Pred nekaj leti je prišel iz Italije in se na- stanil v bližini Luvra, v majhni prodajalni, nad katero je kmalu obudil pozornost mimogredo- čih šop zelišč, obešenih na dolgi palci.

Par radovednežev je vstopilo in ga vpra- šalo, kaj pomenijo ta zelišča.

Tito je odgovoril, da jih je prinesel iz dalj- nih, daljnih dežel in da zdravijo sleherno bo- lezen.

Po tej izjavi je bila prodajalna več tednov neprestano polna ljudi.

Nato se je mahoma izpraznila.

Od časa do časa je Tit obnovil zelišča, ki so visela nad njegovo štacuno. Toda nihče ni prišel več kupovat.

Vse se je ogibalo prodajalne, kakor da je okužena.

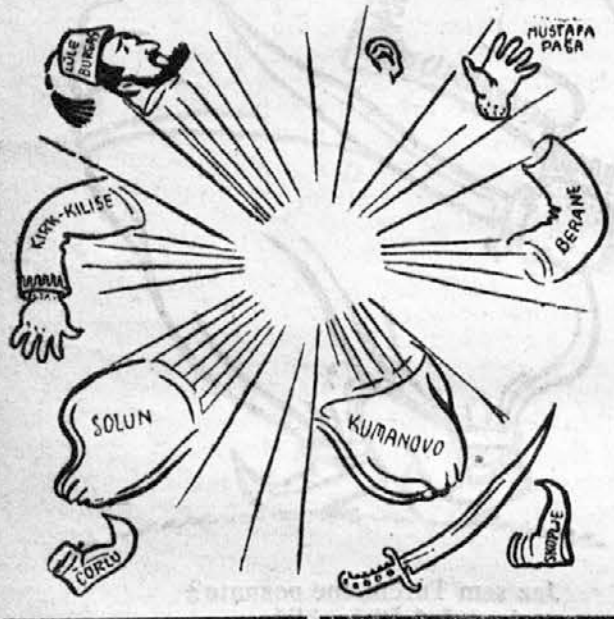
Vzrok ni bil to, da Titova zelišča ne bi bila pomagala.

Tit je prodajal še nekaj drugega, in tega so se bali ljudje.

Prodajal je smrt.

Vojske imam nad milijon
denarja več stoletij kron,
pušk, orožja in topov
imam za več sto vozov,
pridite, junaki vi,
Turčin se vas ne boji,
Jaz imam doma trdnjave,
ki so delo nemške slave,
zraven imam Zekki paše
druge generale naše,
ki se znajo dobro bit,
svoje čete prav voditi.
Pridite sosedje mali,
priliko mi boste dale
da se bodo generali
moji dobro izkazali...
Dolgo vas že nismo bili,
in zato ste pozabili
kaka moč je v naši sili.
Mi vas bomo poučili...
Hej! junaki zdaj na boj,
le poskusite z menoj!

Tak se Turek je napejal
in ni nehal, ni prejel jenal,
da nekoliko je skočil
in se je — razpočil.

»Niki«. Grški torpedovki sta takoj odgovorili
na ogenj in prisilili Turke, da so se z velikimi
izgubami umaknili.

GRKI ZASEDLI TUDI CHIOS.

Atene, 25. novembra. Grška mornarica je
sedaj zasedla tudi otok Chios. Sedaj se nahajajo
v grških rokah že skoro vsi turški otoki v Egej-
skem morju.

DNEVNI PREGLED.

Nasim cenjenim naročnikom. Ker je zadnje
dni prišlo več reklamacij, v katerih se naroč-
niki pritožujejo, da ne dobivajo lista redno, iz-
javljamo, da se je pošiljanje lista zakasnelo
radi konfiskacij.

Blamirani hujškalci. Avstro-ogrski konzul
Prochazka, radi katerega so nemško-nacionalni
zlasti na krščansko-socialni vojni hujškalci ho-
teli preobrniti celo Evropo, je živ in zdrav.
Tako je namreč brzojavil zunanjemu ministru
konzul Edcl, ki je bil odposlan, da preišče
afere Prochazke. Če pregledamo sedaj nemške
liste, vidimo povsod same silno dolge nosove.
Vojni hujškalci se zvijajo, kakor bi jih prijel
keč, tako zelo so pobiti vsled silne blamaže.
Afera Prochazka je jako zanimiva in kaže
jasno, kako strupeno sovražijo Nemci Jugo-
slavane. Se včeraj so nemški listi z revol-
verskim »Wiener Journalom« na čelu zadrževali,
da vedo sigurno, da je Prochazka mrtel, da-
nes pa tako razočaranje in taka blamaža.
Karte se bodo sedaj obrnile in pričelo se bo
najbrže drugo dejanje te tragedije, ki obeta
biti zelo zanimivo. Konzul Edcl ima nalogo,
natančno preiskati celo afero in razrešiti to
zagonetno aganko. Kakor se kaže, Srbija ni
ničesar drugega ukrenila, kakor da je premar-
ljivega Prochazko internirala, ker je imela
proti njemu mnogo jako obtežilnega mate-
riala. Sicer pa bo afera postala v kratkem
jasna. Zanima nas, kaj se bodo nemški listi
sedaj zmislili, katero kost bodo pričeli sedaj

glodati. Zadnji čas je, da tudi njih pamet sre-
ča. Tako v interesu Avstrije kakor v interesu
Srbije je, da se preneha časopisje z večno
hujškarijo proti Srbiji in da se spor mirno po-
ravna.

Nezakonski bratje. V Pešti se je pred par
dnevi pobrali par prisiljenih nemških dele-
gov in ogrskih magnatov, svoj blagoslov tej
svetovnovajni zvezi pa je dal poljski kom-
promisar dr. Leo. Pri čašah šampanja in to-
kajskega vina so se Nemcem in Madžarom
razgledi možgani in šinila jim je v zmešane
možgane imenitna ideja, da — Germani in
mongolski Madžari spadajo skupaj. Basta!
Zveza je bila sklenjena in takoj sporočena
urbi et orbi! Slovanom je pretela velika nevar-
nost, kajti nezakonski bratje so svočeno pri-
segli, da se bodo vedno skupno borili proti
Slovanom, ki ogrožajo vso Evropo. Polni nav-
dušenja so se novi bratje na to razšli. Ni minul
še teden in že prihaja iz nemških vrst samih
mrzel tuš na one, ki so skovali to imenitno
spako, ki brca lahko samo z mažarskimi no-
gami. »Grazier Tagespost« je priobčil v ponde-
lek članek, v katerem se odločno protivi nem-
ško-madžarski zvezi in imenuje to spako mr-
tvorojeno dete. Moži, ki je napisal ta članek,
dokazuje, da je nemško-madžarska zveza ne-
stvar, ki zamore prinesiti sadove Madžarom,
ki tepejo Nemce z isto šibo in ravnotako hudo
kakor Slované in Rumunce. To nepobitno do-
kazuje dejstvo, da so milijoni nemškega pre-
bivalstva na Ogrskem popolnoma brezpravni
in da se o njih ničesar ne sliši kakor bi ne ek-
sistirali. Nemci bi z zvezo z Madžari le po-
daljševali življenje ogrskemu Firanu, ki pozna
semo sebe in nikogar drugega. Nemško-madž-
arsko seme, kakor je razvidno, ne bo šlo pre-
več v klasje, četudi je dal dr. Leo svoj poljski
katoliški »žegen«.

Dalmacija. Že včeraj smo poročali o do-
godkih v Dubrovniku, ki kažejo, da si jugoslo-
vanski narodi ne dajo zapovedovati, kako in
kaj naj čutijo. Cela Dalmacija stoji danes pod
utisom zadnjih dogodkov, ko je vlada razpustila
obč. zastope zato, ker so baje izražali svoje ob-
čudovanje srbskim zmagovalcem. Tak korak
vlade gotovo ni mogel ugodno vplivati na na-
rod, razumljivo je, da je tako postopanje vzbu-
dilo mnogo ogorčenja in da si je vlada s tem le
škodovala — ker na tak način se ne da vzgajati
patriotizem. Tudi v Zadru je bilo protestno zbo-
rovanje proti razpustu občinskih svetov v Splitu,
Dubrovniku in Šibeniku ter se je sprejela
slednja resolucija: »Na shodu dne 24. novem-
bra v Zadru zbrani dalmatinski državni in de-
želni poslanci, zastopniki dalmatinskih občin in
delegatje vseh dalmatinskih političnih strank iz-
rekajo narodom balkanske zveze, zlasti pa srbs-
kim bratom svoje občudovanje z željo, da bi bi-
li uspehi, izvojevani z viteškimi napori in krva-
vimi žrtvami, kronani z zaslužnim končnim
uspehom. Obenem protestirajo proti posku-
som, naš narod zaplesti v bratomorno vojno.
Takisto protestirajo proti razpustu ob-
činskih svetov v Splitu in Šibeniku, proti pri-
kraševanju ustavnih pravic v Bosni in proti ko-
misarjatu na Hrvaškem.« — Dogodki v Dalma-
ciji so zelo poučni tem bolj, ker govore pravza-
prav za vse jugoslovanske dežele.

Roparski napad. Mizarskega pomočnika
Viktoria Stibla iz Milnega na Gorenjskem je
te dni ob 8. zvečer napadel neki neznani človek
na deželni cesti. Stibel, ki je šel ravno domov,
se je napadalcu postavil v bran. Med ruvanjem
je potegnil Stibel iz žepa samokres, katerega
pa mu je ropar izpulil iz rok. Ko so na Stiblovo
vpijete prihiteli ljudje, je stekel ropar z ugrab-
ljenim samokresom v gozd. Da ne bi ljudje
roparja spoznali, je imel ta ves obraz s črno
barvo pomazan. Bil je srednje velikosti, imel
je majhne brke in je bil oblečen v lovsko
obleko. Imel je tudi tovariša, ki je stal v nje-
govi bližini na straži in ki je potem, ko so prišli
ljudje zbežal z roparjem v gozd. Orožništvo
storila pridno zasleduje.

V znamenju sekire. Te dni se je sprl
posestnik Jakob Aubelj s sodarjem Francem
Bernotom zaradi neke malenkosti. Med prepri-
ro je Bernot zgrabil sekiro in je z njo večkrat
udaril Aubelja po glavi. K sreči je zadobil ta le
lahke telesne poškodbe. Bernot pa bo imel za-
radi svoje surovosti opravila s sodiščem.

Predrzen tat. Pred nekaj dnevi je ulomil
neznani tat v stanovanje Ivana Manerja iz Li-

pice pri Kropi in mu je odnesel zaklenjen kov-
ček, v katerem je bilo več vrednostnih stvari.
Tat mu je pograbil tudi obleko in perilo. Na
sumu so imeli takoj samskega delavca Jožeta
Amtmanna iz Koroškega, katerega so že razne
sodnije zasledovale zaradi tatvine. Amtmanna
so prišli neke v obližju Kočevja in so ga izro-
čili tamšnemu okrajnemu sodišču.

Divja lovec. Te dni je prijel orožnik ne-
kega posestnika iz obližja Lukovice, ker je
brez orožnega lista in lovške karte lovil v go-
zdu divjačino. Ko se je orožnik divjemu lovcu
neopažen približal, je ta v poslednjem trenot-
ku začel bežati. Vendar ga je orožnik slednjič
vnel in mu vzel puško. — Tudi pri Ježici je
orožniška patrulja prišla nekega kajzarja, ki
je brez potrebnega dovoljenja streljal jerebice.
Tudi temu se je odvzelo orožje.

Vozil se, a ni hotel plačati. Predvčeraj-
šnjem je najel delavce Ivan Faust avto-tak-
someter v Eggenburg in se je odpravil proti
Puntigamu. Kot vozno takso je plačal 9 K. Ko
je prišel tja, je zahteval, naj se ga pelje še
naprej. Ko se je Faust zjutraj ob štirih pripeljal
s šoferjem nazaj v Eggenburg, je skočil pred
naznake hišo z voza, zaprl je vrta vrata za
seboj, ne da bi plačal vozno takso 43 K. Ko
je šofer denar energično zahteval, mu je začel
Faust groziti, da ga bo ubil. Šofer je nato
Fausta naznanil orožništvu.

Posebno surov mož. Te dni okrog 1. ure
zjutraj se je začel pripraviti s svojo ženo če-
včljarski pomočnik Ivan Kautz. Med preprirom
je surovež vrgel svojo ženo na tla, vlačil jo za
lase in jo suval. Sosedje, ki so se vsled že-
ninega klica na pomoč prebudili, so hitro pri-
hiteli v Kautzovo stanovanje in so skušali že-
no oprostiti, ker se jim to ni posrečilo, so po-
klicali stražnika. Ta je suroveža aretirjal in ga
nato izročil sodišču.

Tatinska kuharica. Brezposelno kuharico
Klaro Köberl so predvčerajšnjem aretirjali in
izročili sodišču, ker je neki gospe, katero je
prosila za prenočišče in nekemu posestniku,
pri katerem je dva dni služila, ukradla več oble-
ke in perila.

Nepošten ženin. Posestnikov sin Ivan
Bincel je imel kot vojak v Gorici razmere z
natakarico Ano Lipuh in obljudil ji je, da jo
bo vzel v zakon, ko odsluži vojaščino. Pod
to pretezo je izvalil od dekleta ves denar, ki
si ga je prihranila. Ko je šel v začetku novem-
bra domov, je vzel tudi dekleta s seboj. Vse
je bilo že pripravljeno za poroko in ženin in
nevesta sta bila že trikrat na oklicih. 19. no-
vembra bi morala biti poroka — tu pa je ženin
nenadoma izginil in nihče ni vedel, kam je šel.
Ogoljufana nevesta je nepoštenega ženina ova-
dila zaradi goljufije.

Nečloveški sin. Iz Brezice se poroča: Dne
18. novembra sta delala Ivan Lubšina in nje-
gov 82letni oče Ivan Lubšina v nekem gozdu.
Med delom sta se začela pripraviti in med pre-
pirom je oče zažugal sinu s senenimi vilami.
Tu pa je sin skočil k očetu, iztrgal mu je grab-
lje iz rok, vrgel ga na tla in ga začel z vilami
suvati in pretepati, da je ubogi starec obležal
težko ranjen na tleh. Živinski sin je nato pustil
očeta in je šel domov. Neki posestnik, ki je šel
ravno po isti poti domov, je pripeljal voz, na-
ložil nanj uboga starčka in ga odpeljal v
bolnišnico. Surovega sina so orožniki drugi
dan nato prišli in ga izročili sodišču.

**Gojenec hiralnice se hotel usmrtili v pla-
menih.** 72letnega hiralniškega gojenca Franca
Pelikana so odpeljali predvčerajšnjem v spo-
šno bolnišnico v Pragi. Starček je bil ves ope-
čen po prsih in trebuhu. Pelikan je slučajno
prekoračil hiralniški red in zato so ga strogo
kaznovali, skratka, zaprli so ga nekam. To si je
vzel starec tako k srcu, da je hotel zapustiti
ta svet. Polil se je s špiritom in se je zažgal.
Hvala Bogu, da so ogenj na njem hitro poga-
sili. Predstojniki v hiralnicah postopajo go-
sto z gojenci zelo strogo, če že ne trdo. Kakor
z vojniki po vojašnicah. In stari ljudje so kakor
majhni otroci. Lepa, prijazna beseda zaleže pri
otrokih kakor tudi pri starih ljudeh veliko več,
kakor kake neumne kazni.

Nova razsodba v Macochovem procesu.
Prizivno sodišče v Petrikovu se je v soboto
pečalo zopet z Macochovim procesom. Menih
čestohovskega samostana Damacyz Macoch
je bil spoznan za krivega zločina umora na
lastnem bratu izvršenega, menih Starczewski

in menihova ljubica Helena Krzyzanowska sta
spoznana za kriva kot udeleženca umora.
Vsem obsojencem se je kazni povišala in sicer
Macochu na 15 let prisilnega dela, Starczew-
skemu na 8 let in Krzyzanowski na 6 let.

Ruske milijarde v tujini. Ruski finančnik
Manus pravi o ruskih finančih: Ruska ima
sedaj nenavadno velik plus v tujini. V Nemčiji
ima ruska vlada pri bankah in bančnih zavod-
ih plus 800 milijonov mark, na Francoskem
celo eno in pol milijona frankov. Ta nenavaden
gospodarski prirastek je posledica bogatih že-
tev na Ruskem v poslednjih letih, kakor tudi
splošnega gospodarskega razvoja Rusije. Pri
tem ostaja vedno visoka konjunktura. Padec
kurzov na petrogradski borzi nima pomena,
ker je prišel le vsled pariških spekulacij na
baisi. Rusija lahko danes ta svoj plus v tujini
še poveča.

Zakaj so turški fesi brez ščita? Ko je sul-
tan Mahomed II. vpeljal pri svoji vojski po
evropskem vzgledu novo uniformo, je ostal
samo fes, ki ni ničesar drugega, kot priprave-
nje napravljen turban, kot spomin na staro
uniformo. Ta fes pa ima edino napako, da ne
varuje oči pred intenzivnimi žarki južnega
solca. Praktični Mohamed je hotel tudi to
popraviti in oskrbeti svojo vojsko s čepicami,
ki bi imele ščite. Toda, tu je naletel na velik
odpor od strani fanatičnih turških duhovnikov,
ki so kazali svojo nejevoljo že tačas, ko se
je uvedla nova uniforma. Tu ni preostajalo
sultanu ničesar drugega kot žrtvovati oči svojih
vojakov verskim in narodnim predsodkom.

Toda sultan ni kapituliral kar tako meni nič
tebi nič. Nekega dne je poklical v svojo pala-
čo Sejk-ul-Islama. Ko je ta častivredni starec
prišel, ga je prosil sultan, naj sede na nizek di-
van nasproti velikemu oknu. Sam pa je sedel
s hrbtno obrnjen proti oknu. Skozi to okno
je sijalo žgoče popoldansko solnce. In sedaj
sta se začela pogovarjati na dolgo in široko.
Solčni žarki so začeli starca žgati v obličje,
posebno pa v oči, zato jih je zaslanjal Sejk-
ul-Islam zdaj z desno roko, zdaj z levo, da bi
jih branil. »Allah, Allah!« je vzkliknil čez ne-
kaj časa sultan, »kaj ti je? Ali si bolan, ali
ti je pogled na padašaha neprijeten? Čemu za-
slanjaš oči? Padašah vendar ni bazilisk!« —
»Allah obvaruj! Senca boga (t. j. sultana) je
meni sužnj luč in življenje.« se je branil na
pol pečen starec. »Torej čemu to?« je nade-
ljeval sultan. »Staraš se, Muffi! Izčrpal si svojo
silo v sultanovi službi. Potrebujš miru.« —
Ker je starec čutil v teh sultanovih besedah
opomin, da bo moral kmalu zapustiti doseženo
sužbo, si je prenehal zaslanjati z rokami obraz
in je skušal kolikor mogoče mirno sedeti. Toda
solnce ga je zopet premagalo in starec se je
čez nekaj časa zdrgnil nezavesten na tla.

Sultan je poklical slugo, ki so starca zopet
osvestili in rosadili na senčnat kraj. Tu ga je
vprašal sultan: »No, Muffi, ali si se proti vpe-
ljavi ščitov pri fesi? Ali naj oči mojih vo-
jakov še nadalje trpijo vsled žgočih solničnih
žarkov? Glej, da ne slišim več nobenih takih
nezmiselnih ugovorov. In sedaj pojdi!« Sejk je
odšel in že čez 48 ur pozneje je bil izdan fer-
man, ki je zapovedal, da morajo imeti fesi
ščite. Toda zgodilo se je nekaj, česar je sultan
najmanj pričakoval. Vojaki sami so dvignili
revolucijo proti ščitom na fesi in so kričali,
da nočejo biti podobni neumnim psom, ki si
varujejo oči pred pogledom Vsemogočnega.

Šele sedaj je sultan do dobrega kapituliral. In
tako je ostal fes brez ščita do današnjih dni.
Kavarna, ki skozi 150 let še ni bila zaprta
niti eno uro. Leta 1762, torej pred 150 leti je
bila otvorena v Benetkah na Markovem trgu
velika kavarna Florian in od takrat naprej,
skozi celih 150 let kavarna ni bila zaprta niti
eno uro. Vedno je bila gostom na razpolago,
popolnoma vseeno, ob kateri uri podnevi ali
ponoči so jo posestili. Gotovo je to rekord svoje
vrste, katerega ne bo tako lahko nadkriliti.

Ljubljana.

— Trgovska in obrtniška zbornica za
Kranjsko je imela včeraj ob 5. uri popoldne v
dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno
javno sejo. Predsednik zbornice g. Ivan Knez
otvoril sejo, konstata sklepčnost in imenuje ve-
rifikatorjem zbornična svetnika ravnatelja
Pammerja in Perdana. Nato preide predsednik
k 1. točki dnevnega reda, k predložitvi zapisni-

Žalost in jeza Otona Srebovca.

(Spisal Mirko.)

»No, Tonej,« se oglasi drugi, ki ni pač
nič bolj štedil z dolgostjo in širino poti: »Ali
si se naveličal? Jaz sem tudi truden; moj bog,
ko se človek še ponoči ubija za tiste groše.« In
obstal je poleg sedečega.

»Veš ti, France,« je zagodrnjal Tonej, ko
si je oprl glavo ob roki: »Tako sem hudičevo
jezen.« Bil je namreč one srečne narave, da
ni bil nikdar pijan, ampak le jezen je postal,
ko je nosilo vino rjega, kadar je on omagal
pod njim. In pritožil se je vsakemu, saj taka
jeza je neprijetna, ko človek pozabi čitati. Če-
sto je v taki jezi stal na vogalu preobračal
pisma in zdihoval, ko ni z vsem naporom mogel
ločiti, kje in kaj je pisano. In nazadnje je utak-
nil pisma v malho in šel tolažiti jezo. Mislil si
je: »Kaj neki bodo ta pisma. Tu ni itak nič no-
vica in tako je pač po vsem svetu. Če popoldne
dobe tisto pisanje ali pa jutri, je isto. To je
pač le zato, da imam nepotrebne poti in da
sem jezen. Tudi če kdo drugi dobi pismo, saj
skrivnosti ni. Tu skrbje dobro, da se vse odkri-
je. Tam v katoliškem četrtu ne trpe, da bi se
delalo kaj tajno. Ozgijajo vse javno. Jezik
šviga onim baburam, kakor žolni, ko pobira
črvice. Kdor ni v cerkvi, kdo hodi zvečer čez
Zdravo Marijo po cesti, ali celo s kako de-
klino. Saj so tudi njega, ko ni bil ob misijonu
pri spovedi. Zato ni treba nam časopisov. Saj
se zve vse, kaj se godi po svetu, kaj nam mari,

In zadovoljno je šel vedno ob taki misli
pred rumeno vince. Saj so vsi zdihljaji hiteli
proti njemu, ono je bilo središče misli in de-
janja. Molil je liter, le zanj je trepetal, da ne
bi bil kedaj prazen. Njemu je potohl vse go-
rije in dobil je tolažilo. V vnu je utopil skrb,
jezo in žalost. Bilo mu je življenje in smrt.
In tudi sedaj je bil jezen.

»Čemu pa si jezen,« ga vpraša France in
je namerjal, kako bi se brez nezdode spustil
na vreoč poleg sotrpina.

»E kaj, spomnil sem se zopet na misijon,
ko sem moral stradati. Ko sem prišel tiste
dneve domov, babe ni bilo. Z dnevom je izgi-
nila v cerkev in z nočjo prišla. Jaz sem se
pa cel dan potil po klancih s pošto v roki in
ko sem se vračal lačen in jezen domov, je
bilo zaprto. Niti opoldne nisem mogel domov.
Kaj hočeš? Šel sem v gostilno pa sem na jezo
pil in še bolj bil jezen. No, saj sem jo dobro,
to se pravi, da bi jo smel, bi jo preklestil. Tako
me pa še vtaknejo za nekaj časa in ob službo
sem. Oh, kako sem jo, ne, ne! Bi jo rad.
Veš tovariš, sicer si pa tudi ti čezme jezik
otresal, da sem ajdovske sorte, ko nisem bil
pri spovedi. Pa ti ne zamerim. Če je človek
jezen na ves svet, ne ve prav, kako je z njim.«

»Prejubi Tonej,« je zajekal France:

Prav imaš. Če je človek tako, no ja, ves
svet čezenj. Saj tisto, oh ja, so le mene opravla-
li. Nič nisem rekel. Le ženi sem rekel, ko me je
podila k misijonu, da se ne pustim pretepati.
Sel bom že, saj še Tonej tudi ni bil in pravi, da
ne gre. Pa me je našgala, da sem še sedaj ves
zbezan.«

Tako sta tožila drug drugemu in skoro sta

bila v mislih, da sedita v hiši njune tolažbe. Ali
smola je bila, da se je Tonej strkljal raz vreoč,
ko je mislil da pije in se nagibal znak ter zdrčal
v jarek ob cesti.

»France, France, saj greva na vlak!« je za-
klical pijano, ko se je motal iz jarka.

Bil je trud in napor, da sta ramo ob ramo
premagala dvojno težo in zadela vreoč na ramo.
Zazibalo se je zopet dvoje senc in bolj ste vre-
či nosili pismonoši, kakor onadva niiju. Utanjala
sta v mraku godrnjaje, pod oboki pa je begal
prisrčen smeh po temnih kotih. Toporšak, Javor
in Ela niso čutili mraza in skoro pozabili čemu
so tam, tako prijetno sta jih zabavala France in
Tonej s svojo službo, ki sta jo opravljala dokaj
vestno, sedeča sredi noči in ceste na vreočah nje-
ma dodeljene usode. In zdelo se je, kakor da
so bile celo zvezde vesele tega prizora, tako le-
po in živahno so migljale na modrem oboku
širnega vesoljstva.

VIII.

Ravno je prigrmel vlak na postajo, ko sta
stopila Oton Srebovec in Pepče Omaka na ce-
sto. Naredila sta nekaj korakov, ko se ustavi
Srebovec in se zazre v nebo.

»Pomisli, Omaka, taka noč in ukradli so
mi jo! Kaj naj sedaj? Prepozno je, to sem gotov.
Izgubljeni! Zavzdihnil je skoro drhteče in kora-
čil z dolgimi koroki.

»Volk naj povoha vse skupaj!« je vzkipe-
l zopet in dvignil glavo, ko sta zavila proti obok-
kom. Za hip je presenetilo one tri, ki so še vedno
živeli pri pismonoših. Zamrlo jim je šepetanje in
obrnili so se proti prihajajočima. Čisto mimo je
stopal Srebovec, držeč se v dve gubi. Čelo se

mu je nabiralo v ostre črte, in videti je bil še
bolj prepal. Čez obraz je planila zdaj in zdaj pri-
krita jeza in užgala vedno za hip trdno oko.

»O, da bi ti vedel, dragi Pepče,« je govoril
zopet z zategnjenim glasom. »Da bi vedel, kako
mi je. Raztrže mi prsi, da se spomnim, kaj sem
žamudil. In čemu? Radi bedaste razvade dru-
gih.«

In zamislil se je, kako bajno bi bilo, kako
nebeško, ležati v njenem objemu. Ko bi čul
utrip njenega srca na svojih prsih, ko bi ji drh-
tela roka in bi se privijala k njemu. Stisnil je
pesti in ukrovil hrbet, kot bi hotel planiti na na-
sprotnika. Ali spomnil se je, da je maščevanje
nemogoče, da je usoda neobčutljiva in zastokal
je bolešno. Pepče pa je boječe stopal poleg in
zdaj pa zdaj ošinil s plahimi očmi zdihujočega.
Prišla sta tako do vrat in Srebovec je potegnil
iz žepa ključ. Ali mogel ni odpreti, roke so mu
podrhtevale. Zato je odprl Omaka in ko sta po
malem obotavljanju vstopila, je zopet zahrčel
ključ. In noč je sanjala zopet svojo pesem.

Pritavala sta v temi v sobo in Srebovec se
je vrgel na posteljo. »Hitro vzemi vrag vse ku-
ljone in še mene!« je zarental in vrgel svoj ob-
ličasti trdi klubok ob tla. »Norec sem, saj se mi
prav godi. Prav si povedal Pepče. Zrelo jabolko,
ali jaz tepec.« In bil se je ob čelo s pestjo in je-
čal zraven tako pretresljivo.

Med tem se je prikral pod okno po prstih
Javor in sklonjen prisluškoval. Čul je nerazloč-
no mrmanje in da bi se prepričal, da li misli
Srebovec iti vseeno lovit sreče, je varno pritis-
nil za kljuko. Odskočil je, kakor bi ga bil pičil
gad, ker udarec kljuke je votlo razbegnil po
temni veži.

ka zadnje seje. Zapisnik se odobri. Preide na vrsto 2. točka dnevnega reda: naznanila predsedstva. Predsednik omeni, da naznanil ni in preide na 3. točko: Naznanila tajništva. Tajnik dr. Murnik prebere svoja poročila o raznih železniških zadevah, o prošnjah za podelitev obrti o Gorupovi ustanovi. Kot 4. točka dnevnega reda pridejo na vrsto samostalni predlogi zborničnega svetnika gosp. Ivana Ogrina in sicer prvi o anketi, ki se naj ustanovi zaradi novega stavbenega reda in drugi o zborničnem dogovoru z deželnim odborom glede pomanjšanja opečnega formata. Oba predloga se sprejmeta. Predsednik preide na 5. točko dnevnega reda, ki je volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtnih nadaljevalnih šol v Žireh. Poročevalec dr. Murnik prečita tozadevno poročilo. Predlaga se Matija Gorenjec, usnar v Žireh. Predlog se sprejme. Sprejet je predlog k 6. točki dnevnega reda o prevzetju kmetijsko-kemičnega preizkuševališča v Ljubljani za deželni zavod in preide še k sedmi točki dnevnega reda, k prošnji za podporo. Predlog, da se da trgovskemu društvu »Merkur« v Ljubljani podpora 500 K, se sprejme; sprejme se tudi predlog za podporo 100 K obrtni nadaljevalni šoli v Kropi; istotako je sprejet predlog, da se da podpora 200 K za razstavo vajeniških del v Ljubljani. Predlog zborničnega svetnika ravatelja Pammerja, da se zviša podpora zavodu za pospeševanje obrti na Kranjskem do 1000 K, se sprejme, odkloni pa se predlog zborničnega svetnika Kregarja za zvišanje podpore od 1000—2000 K; predlogi zborničnega svetnika Pammerja proti zvišanju podpor obrtnim nadaljevalnim šolam v Ljubljani in v Kranju ter gremilalni trgovski šoli v Ljubljani, se sprejme, dočim pade predlog zborničnega svetnika Kregarja za zvišanje podpore obrtni nadaljevalni šoli; pade tudi predloga zborničnih svetnikov Rohrmanna in Bučarja, naj se prošnja za podporo »Gostilničarskega Vestnika« in prošnja deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug vrnete združenim odsekom, sprejet pa je predlog zborničnega svetnika Pammerja, da se v obeh slučajih prošnja za podporo odkloni. Predsednik preide nato k 8. točki dnevnega reda, k zborničnemu proračunu za leto 1913. Po poročilu zborničnega svetnika g. V. Rohrmanna je bil sprejet po združenih odsekih sestavljeni proračun za leto 1913, ki izkazuje potreščine 83.262 K ter pokritja 13.986; nedostatek in po ministrstvu zahtevano blagajnično reservoir bo pokriti kakor lani z 8%no zbornično doklado. V proračun so postavljeni med drugimi zneski: za c. kr. državno obrtno šolo v Ljubljani 500 K, za mizarsko strokovno šolo v Kočevju 150 K, za dvorazredno slovensko trgovsko šolo v Ljubljani 1000 K, za gremilalno šolo v Ljubljani 300 K, za obrtno nadaljevalno šolo 4400 K, za razstavo 1000 K, za obrtni pospeševalni zavod 1000 K, za obrtno strokovno tečaj 1200 K, za kmetijsko kemično preizkuševališče 600 K, za razne druge podpore 2000 K, za ustanove učencem in učenkam c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani 1800 K, za razne druge ustanove in podporo v izobraževalne namene 1400 K, v pomožne zaklada za razstavo v Ljubljani 2000 K in dr. Kot zadnja točka dnevnega reda pride na vrsto prošnja konsumnega društva za Ljubljano in okolice za oprestitve zbornične doklade. Prošnja se zavrne. Nato ima še zbornični svetnik Bučar poročilo o neopravičenih odklonitvi gostilničarske koncesije nekaterih obrtnikov ob belokranjski železnici. Ker je dnevni red javne seje izčrpan, predsednik sejo ob 7. uri zaključi. Nato sledi tajna seja.

† **Prof. Fr. Orožen.** Včeraj je umrl prof. Fr. Orožen po kratki bolezni. Kot tiha in blaga duša je imel pokojnik mnogo znancev in prijateljev. V javnosti se ni oglašal, pač pa je bil tem bolj priden delavec na kulturnem polju. V šoli je kot profesor zgodovine in zemljepisja vestno vršil svojo dolžnost in je bil pri učencih priljubljen zaradi svoje dobrote. Prof. Orožen pa je delal marljivo tudi na polju naše zgodovine, izdal je zanimive dokumente iz celjske in lavantinske kronike, spisal je del »Slovenske zemlje« v »Slov. Matici« (Kranjsko) in je marljivo delal pri zemljevidu slov. zemlje, ki ga bo »Matica« v kratkem izdala. Bil je velik prijatelj prirode in vnet turist, tako da nosi koča na Črni prsti po njem svoje ime. Blag mu spomin!

— **Brezuspešno posredovanje.** Kakor čujemo, sta pretekli dni dva klerikalna veljaka po-

»Zaprto je,« je šepnil ostalima. »Naj ga bes lopit!«

V oknu je bilo tema in vsi trije so zrl drug drugega vprašujoče, kakor Ribničani, ko so preplavali morje na njivi.

»Ej, kaj,« se oglasi Ela. »Dobro bo.« Hitro se skloni, pograbi pest peska in ga vrže v okno. V naslednjem trenutku so bili že v vznožju klanca za ogrom prvč hiše...

Kakor bi ga strela, je umolknil Srebovec v sobi. Prvi hip ni vedel kaj, ali takoj nato je planil k oknu in s truščem odprl. Mahoma je vstala sredi dvoma slutnja, sladko upanje, ali tudi neumljiv strah mu je preletel kosti, da so se mu zašibila kolena. »Saj je noč, zve nihče,« si je mislil. »Čemu strah?« Obilo ga je tako prijetno, mirno mu je zatrepetalo srce v blaženstvu. »Ona, gotovo ona!« je vzdihnil in se sklonil preko okna. Mrzli vzduh mu je bušil v razpaljeni obraz in zunaj je vladal grobni mir. Niti šapica se ni ganila, zdelo se je, kot bi spale celo zvezde sredi neba. — Pritisnilo ga je nekaj na prsi, da mu je skoro pošla sapa in bolešno je ukrivil hrbet. Nadejal se je, da ugleda njo, kateri bi daroval za en sam objem, ne, za en sam pogled sedaj življenja. Zopet je vstala strašna pošast, dvom, da li ni bil kak zlikovec. Ustrašil se je te misli in čutil je neprijazen dih teme in ledeno samotno noči. Ali, kakor vedno, v daljavi je uzrl njen obraz, ves svetel in vabeč. Viharilo je zaprl okno, da so zazvenela stekla, pograbil s tal klobuk in planil skozi vrata. V naslednjem trenutku je bil na cesti in mrmral: »Na je kdo drugi, zmeljem ga v prah,« in držal se je še bolj krijo, kot ponavadi.

(Daje.)

sredovala pri ravnanju vevške papirnice na Dunaju, da bi vzelo stavkajoče delavce spet na delo. Pri ravnanju pa so jih začudeno pogledali in rekli: »Gospodje, nam ni potreba zdaj delavcev. Vidite: odkar traja na Balkanu vojna, stoji pri nas okoli 10 vagonov blaga ki ne more na Balkan, doma imamo še cele vagonne izdelane blaga. Torej nam ni treba za enkrat nič novega izdelavati, ker še tega ne moremo razpečati. Čemu nam bodo delavci?« — In tako je s tovarniškimi izdelki na Savi, Jesenicah v Litiji i. dr. Balkan je za naše blago zdaj — zaprt! — Torej so vendarle dobri tisti »ušivci in »steničarji« tam doli na jugu, ki jih nemška in madžarska sodra vsak dan s svežimi psovskimi obklada. Kadar pa se gre za naše žepce, takrat pa — civilimo!

— **Klerikaici pomagajte si radajočim delavcem v Vevčah! Ti delavci trpe silno pomanjkanje, ali klerikaici jih tol žijo samo s — shodi in frazami,** dočim ti delavci lakoto in mraz. Zakaj ne odpro klerikaici svojih žegnanih možen in bisag, da bi pomagali z denarjem ljudem ki so njih mišljenja in prepričanja! A, denar, seveda, denar klerikalcu in farju ne gre iz rok. Tolažiti in pridigovati zna vsaka šema!

Jutri v četrtek voli ljubljani, učiteljsko svoje zastopnike v mestni šolski svet. Opozarjamo, da je kandidat S. L. S. tudi znani Janko Nep. Jeglič, ki je baje v preiskavi zaradi predlaganja čudnih računov mestnemu šolskemu svetu.

— **Slovenski umetniki v Ljubljani prirede javno dražbo svojih umetnin na korist rdečemu križu balkanskih držav.** Dražba se bo vršila sploščka decembra v zvezi s koncertom. Natančneje še sporočimo. Kakor hrvatski umetniki hočejo torej tudi naši umetniki dejansko pomagati ranjenim bratom na slovenskem zmagoslavju jugu.

— **Vse hudo prihaja od Nemca.** Včeraj okoli 11. ure dopoldne je neki nemški oficir zadel na Poljanski cesti na trotoarju nasproti Elizabetinšču na malega otroka, ker se mu ta ni mogel ali znal izogniti, ga je zgrabil in vrgel neusmiljeno na tla proti zidu. Občinstvo se je zgazalo nad nadutim nemškim oficirjem. Nemška nervoznost!

— **Več nadzorovanja bi bilo potreba po naših cestah.** Premalo je tlakovanih prehodov po cestah, in na več cestah je kameniti tlak ves razbit. Magistrat naj to da še pred zimo popraviti. Enaka je s plinovimi svetilkami. Mnogo je poškodovanih, da po noči ne gore, ali pa nimajo mrežic. Tudi blata imamo po cestah preveč. Če je denar za druge stvari, mora tudi za prometne naprave biti.

— **Slovenske narodne pesmi s Koroškega,** nabral in četrteglasno postavil za moški zbor Oskar Dev. V Schwentnerjevi založbi je ravno kar izšla knjiga, ki nas je prijetno presenetila. Naš znani skladatelj Oskar Dev je nam podal 30 pristnih narodnih koroških pesem. Koroške narodne pesmi so zanimive po svojem besedilu in po svojih napevih. Slovenske koroške nar. pesmi nam je zbral Scheinigg, toda napevi so nam bili doslej neznani — znano pa nam je bilo, da si je z njim Korošec Košat dobil znano ime. Veseliti nas mora, da smo dobili tudi mi te pesmi, ki jih bodo naši moški zbori dobro porabili pri svojih nastopih. Te pesmi bodo nudile tudi sicer mnogo zanimivega. Značilna je n. pr. takoj prva: »Od kneza Marka«, (iz Bistrice na Zili) ki kaže, kako visoko na Koroško sega ime jugoslovanskega junaka kraljeviča — Marka. Podajamo besedilo popravljeno (v knjigi je podano v koroškem narečju):

Turki pod gradom dirjajo,
po knezu Marku barajo,
a kneza Marka doma ni,
šel je na goro visoko.
Oj tam jo brusi sabelco,
da živi ogenj ven leti,
a on jo suče sabelco.
Turk vidi ga, se ga boji
iz sable ogenj ven gori,
čim bolj jo suče, bolj gori,
na špici ogenj ven leti...

Knjiga obsega 38 strani. Cena ji je 2 kroni.

— **Balkanska koračnica.** Ta nova skladba našega skladatelja V. Parme je izšla v založbi Narodne knjigarnice. Ljubljansko občinstvo jo je slišalo že v nedeljo in jo je z navdušenjem sprejelo. Gotovo se bo povsod priljubila in udomačila. Cena ji je K 1.20.

— **Trilizam.** V Trstu izhaja list »Trilizam«, smotra za politiko, književnost, trgovino, obrt in finance. Program je izražen v geslu: Mi južni Slovani moramo stopiti vsi v eno kolo, da bomo vneti za neodvisnost domovine pod vladajočo hišo, v tem idealu zmago slavili. Doselej je izšlo 5 števk. List prinaša zanimive članke o jugoslovanskemu vprašanju.

— **Kinematograf »Ideal«.** Novi vsprej je dosegel največji uspeh. Posebno je omeniti velikansko ganljivo dramo »Tragedija matere«. Svetovna učinkovitost slavne Nordiskfilm Co. Jedna najlepših, sedaj uprizorjenih slik. — Veleznanimiv kakor vedno je Pathe-Jurnal. — Viharilni smeh pa povzroča »Maks bahač«. Nikdo naj ne zamudi ogledati si ta veleznanimiv vsprej. — V soboto: Garantirano autentična »volna poročila«. V taborišču pri Mustafi Paši. — Naskok na Odrin. — Grozovitosti vojne. — Bombardiranje, požar in ostanki vasi Ekabrije. — Da se prepreči epidemija, se požgo trupla padlih. IV. zapoved. Židovska drama iz Ghetta.

Trst.

Skandal! »Sentiakobska mladina« prireja že štiri leta zaporedoma na pustno soboto v tržaškem »Narodnem domu« maskiran ples, katerega čisti dobiček pripada v kulturne namene. To je srečna ideja, katero mora vsak narodno čuteč Slovenec gotovo pozdravljati. Vsakdo torej, še tako mali otrok zna, da se vrši ta prireditve na pustno soboto. »Dramatično društvo« pa, ne ve se, ali je proti tej prireditvi, ali vlada pri odbornikih tista nesrečna razburljiva amnezija, se je minole prireditve spozabilo in dovolilo dvorano tržaškemu »Sokolu«, ki je prirejal vsako leto svojo maška-

rado dan pozneje, t. j. na pustno nedeljo. »Sentiakobska mladina« je bila jako hudo razžaljena ter je sklenila, da ako ji »Sokol« ne odstopi dvorane, da raje prireditve opusti. »Sokol« je res mladini odstopil dvorano. »Sokol« je bil pri tem nedolžen, graje vredno pa je bilo Dramatično društvo, ki je oddalo dvorano, dobro vedoč, da prideja ta dan Sentiakobska mladina ples. In kaj se je zgodilo letos? Zvedelo se je, da je dvorana na pustno soboto oddana za planinski ples. To je škandal in trikrat škandal! Odbor »Sentiakobske mladine« ne more riskirati s svojo prireditvijo na nedeljo. Ona prireja ples na soboto zato, ker reflektira večinoma na delavstvo; delavstvo pa ne more posecati ob nedeljah plesov, ker mora drugi dan na delo. V slučaju deficita bi pa moral istega pokriti odbor »Sentiakobske mladine«, ki se stoji večinoma iz ubogih delavcev. Če bi bil odbor gotov, da bi le stroške pokrila takozvana tržaška inteligenca, bi vsekakor riskiral; ker pa večina inteligenca, med to tudi najstarejši prvobritelj za naše narodne pravice, na narodnem polju osiveli doktor rodoljub vrne blagajniku vstopnice s pristavkom, da on ne more »toliko žrtvovati«, je samo ob sebi umevno, da še manj more žrtvovati ubog odbornik — delavec. Da je dvorana na pustno nedeljo oddana, pri tem bodo imeli največje zasluge gotovi in znani »Muharji« in kak plesni »dirigent«. S planinskim plesom ni nikake rizike, ker se istega — udeležijo gotovo vsi športniki, ki več posedujejo kakor ubog delavec-trpin. Gospoda! Se je čas, še lahko popravite, ako hočete. To bode napravili, ako vam je na srcu naša C. M. družba. Če tega ne storite, se Vam more lahko predbacivati, da ste proti naši družbi. Ne vem, če bode »Sentiakobska mladina« riskirala kar drugi dan. Jaz ji svetujem, naj ne riskira. Kdor je zagrešil, naj sam popravi. »Sentiakobska mladina!« Ti imaš zdrave moči, Ti si čila in spoštovanja vredna. Imaš dobro voljo do narodnega dela, bodi — zato ponosna, nič se ne sramuj. Sramota naj si pripisujejo le oni, ki Ti mečejo polena pod noge. Če ti dovolje dvorano, dobro, priredi ples; če pa ne, reci krivcem: Sramota, sramota!

Kdo bo gospodar premoženja 10 milijonov kron? Slovenci ali Italijani? Te dni se odloči, kdo bo razpolagal vnaprej s premoženjem delavske zavarovalnice proti neizplačani za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu, ki znaša nad 10 milijonov kron. Dne 20. decembra 1912 se vrše namreč volitve v predstojništvo omenjene delavske zavarovalnice, tedaj bo padla odločitev ali bodo zopet izvoljeni v predstojništvo Italijani, oziroma italijanski socialisti ali pa pridejo do zmage Slovenci in Hrvatje, ki tvorijo tri četrtine vsega prebivalstva v okrožju, za katero je ustanovljena delavska zavarovalnica v Trstu. Slovenci torej pozor!

Vsi tisti, ki so pripravljeni sodelovati glede volitev v »Delavsko zavarovalnico proti neizplačani«, naj to naznanijo pisмено ali ustmeno volilnemu odboru, ulica sv. Franciška šte. 2 (Centralni urad N. D. O.)

Ali bomo zmagali? Volitve v »Delavsko zavarovalnico proti neizplačani« se bližajo. Vprašanje nastane: Kdo bo zmagal. Italijan ali Slovenec? Do dnešnega gospodarili v tem zavodu italijanski kamoristi, ki so povzročali delavstvu slovenske narodnosti velikanske krivice. Ali naj vladajo ti naši nasprotniki še z naprej v tem zavodu? Ali naj se dogajajo slovenskemu delavstvu še z naprej take vnebovpjoče krivice kakor do danes? Ne! Znaprej ne sme biti več tako! Slovensko delavstvo — izpregovoril! Slovensko delavstvo, povzdigni odločno svoj glas! Volitve bodo koncem decembra. Vrste naj se radi tega velike priprave. Vsak, ki čeli, da bi bila zmaga na naši strani — naj dela, neumorno naj dela! Napočil je čas dela. Naj se noben ne drži nazaj, kajti, če ne zmagamo bodo krivi tisti, ki nočejo delati. Zahtevamo, da dela vsak, ki se čuti narodnega človeka. Kdor pa noče pomagati, tega si bomo dobro zapomnili. Na delo! Gre za 10 milijonov premoženje. Gre za narodno in delavsko stvar. Po koncu! Zmagati moramo!

Zborovanje slovenskega ženstva v Trstu. Preteklo nedeljo dopoldne se je vršil v društveni dvorani N. D. O. javen shod slovenskega ženstva, ki ga je priredila ženska skupina N. D. O. Shod je bil namenjen tržaškemu službojočemu ženstvu, posebno pa služkinjam. Pri precejšnji udeležbi je otvorila shod gospodinja Dekleva, ki je v svojem nagovoru omenjala zanemarjenost slovenskega službojočega ženstva v Trstu. Poudarjala je, da je edini izhod iz tega neznoznega stanja — močna in trdna ženska organizacija. Treba bo raditega gledati na to, da se vse tržaško slovensko službojoče ženstvo pridruži že obstoječi ženski organizaciji: »Skupini slovenskega ženstva N. D. O.« Predsednica je nato podelila besedo poročevalcu strokovnemu tajniku Brandnerju, ki je v daljšem govoru razpravljal o razmerah slovenskega ženstva v Trstu, nakar je pojasnil pomen ženske organizacije v socialnem in narodnem oziru. Ženskam, ki močno služijo kruhu, bodisi z rokami ali pa z glavo, se gode veliko večje krivice kakor moškim delojemalcem. Ženska je v današnji družbi silno izkoriščana. Na najslabšem stališču se nahajajo služkinje, ki delajo za majhen zaslužek ves teden brez prestanka; proste so v tednu samo enkrat in sicer ob nedeljah od 4.—9. ure zvečer. Govornik omenja poselski red, ki ne odgovarja današnjemu času. V poselskem redu je celo navedeno, da se sme posle kaznovati, ampak samo do gotove meje — poškodbe se na telesu ne sme opaziti. In ne samo za služkinje, ampak za vse delojemalke, bodisi da so vslužbene v tovarni, ali nastavljene v uradu, je organizacija potrebna. Namen organizacije je, se potegovati za povišanje plač, skrajšanje delavnega časa, podeljevanje podpor v slučaju brezposelnosti, boleznih itd. Glavna naloga vsake organizacije pa je, razširjati izobrazbo med člani potom predavanj, shodov, čitalnic, s knjigami itd. Govornik opozarja na nevarnost,

ki preti iz italijanskega tabora, kjer se deluje na to, da bi se nadomestilo slovenske služkinje z drugorodnimi. Treba bo proti vsem nasprotnikom nastopiti v združenimi močmi. Vse ženske, ki spadajo v strokovno, oziroma stanovsko organizacijo, naj bi se pridružile ženski organizaciji, ki se bo bojevala za enakopravnost žensk v vsakem oziru, zakaj izginiti mora predsodek, da je ženska manjvredno bitje, ki dandanes še močno vlada v javnem in privatnem življenju. — Odč. Trebše je pozivljala zbrano ženstvo, da se začneja zanimati za svojo edino organizacijo. Razložila je, da je sklenil odbor prirediti ob nedeljah dopoldne razna predavanja za ženstvo; ustanovi se tudi govorniška šola, v kateri se bodo ženske vadile v govorništvu. Ko se ni nihče več prijavil za besedo, je gospodična predsednica zaključila dobro vspeli shod z apelom, da naj se vrši agitacija za žensko organizacijo vsepovsod, kajti ženska organizacija se mora razvijati. Ženska organizacija mora procvitati in rasti vedno bolj. — Na shodu je bilo opaziti mnogo zanimanja in navdušenja za žensko organizacijo. Shoda se je udeležilo tudi precejšnje število moških. Zeleti bi je bilo, da bi se res začele uresničevati zaključne besede predsednice, namreč: da bi ženska organizacija vedno bolj rasla, se razvijala in procvitala!

Popravek. V dopisu pod to rubriko v št. 328. »Priporočljiv rodoljub« se je urinila neljuba pomota. V 11. vrsti bi bilo čitati, ki je obenem plesovodja klubu — »Kolumbus in ne pevovodja, kakor je bilo natisnjeno.

Zahvala.

Podpisano šolsko vodstvo se tem potom najtopleje zahvaljuje »Zavezi avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«, ker je novi deklški Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Jakobu v Trstu podarila krasno zbirko najraznovrstnejših učil.

Vodstvo šole je bilo uprav sedaj glede učil v precejšnji zadregi, ker je šola glede učil še precej revna, a skoro ni več na družbo apelirati, ker so njeni izdatki in žrtve uprav za Trst že itak ogromne.

V tem položaju se nas je spomnila »Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev« s krasnim darom. Bodi ji izročena torej javna zahvala in da bi našla še kakega posnemovalca.

Vodstvo deklške Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu v Trstu.

DRUŠTVA.

Vabilo k pristopu vpokojenega učiteljskega društva. Dasi je število vpokojenega učiteljskega društva precej naraslo, vendar se čez polovico cenjenih vpokojencev še ni oglasilo k pristopu. Zato vlnudno vabi odbor ponovno vse cenjene tovariše(ice) in učiteljske vdove k pristopu našega društva, ki je neka samopomoč, da blagovolijo v obilnem številu se odzvati temu vabilu. Cenjene gg. tovariše v aktivni službi pa zopet vlnudno prosimo, da blagovolijo v svojem okrožju dotične vpokojence(ke) na to opozoriti ker mogoče, da dotičnim naše vabilo ne pride v roke, oziroma v vednost. — Pojasnila daje: J. Bozja, Rakovniška ulica 5 ali S. Punčah, Mormont, ulica 18, oba v Ljubljani.

Slovensko pevsko društvo »Podbreška Lira« priredi v soboto, dne 30. novembra ob 7. uri zvečer v gostilniških prostorih g. Ant. Pogačnika plesni venček v korist ranjenim junakom-osvoboditeljem. Vočigled blagumu namenu prireditve, pričakujemo obile udeležbe okoličanov kakor tudi iz Kranja in Radovljice. Odprti srce, odprti roke... Na zdar!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POSLANSKA ZBORNICA.

Dunaj, 26. novembra. Na današnji seji avstrijske poslanske zbornice se je vršilo drugo branje predloge o razredni loteriji. Razprava v ožigled sedanjim dogodkom ni zbujala čisto nobenega zanimanja. Vse stoji pod utisom mednarodne politične situacije. Koncem seje so socialni demokratje vložili več interpelacij radi vojne nevarnosti. Zbornični predsednik Sylvester interpelacij ni dovolil prebrati v javni seji, ampak je določil za to posebno tajno sejo. Takol po javni seji se je nato vršila tajna seja, v kateri so bile prebrane socialistične interpelacije, vendar pa je bilo sklenjeno, da se interpelacije ne objavijo javnosti.

SLOVENSKO-HRVAŠKA OBSTRUKCIJA.

Dunaj, 26. novembra. Slovensko-hrvaški klub je imel povodom današnje seje poslanske zbornice konferenco, na kateri je razpravljalo o parlamentarni situaciji. Predvsem se je debatiralo o vprašanju, ali naj klub še v naprej obstruira, ali pa sprejme posredovalne predloge vlade oziroma delovne večine. Razvila se je tudi jako živahna debata o dogodkih na avstrijskem slovenskem jugu posebno glede razpusta občinskih svetov v Splitu in Šibeniku. Kakor se govori, je večina poslancev za nadljudje obstrukcije, posebno pa Hrvat. Kak definitivni sklep glede nadaljne taktike v poslanski zbornici še ni bil sklenjen.

RUSINSKA OBSTRUKCIJA.

Dunaj, 26. novembra. Vlada se pogaja z Rusini radi prenehanja obstrukcije. V to svrhu sta dospela sem tudi gališki cesarski namestnik in gališki deželni maršal. Up, da bi se posrečilo pomiriti Rusine, je vendar zelo majhen, ker Rusini odločno vstrajajo na svojih zahtevah.

AFERA PROCHAZKA.

Dunaj, 26. novembra. Konzul Edet, ki je bil odposlan v Prizren je brzojavno danes obvestil grofa Berchtolda, da je konzul Prochazka živ in zdrav. S tem so vse vesti nemško-na-

clonalnih in krščansko-socialnih listov, ki so govorili, da je Prochazka težko ranjen oziroma celo umorjen, postavljene na laž.

KONZULARNO DELOVANJE KONZULA PROCHAZKE.

Belgrad, 26. novembra. »Politika« poroča sledeče zanimive podrobnosti o delovanju avstrijskega konzula Prochazke v Prizrenu: Prochazka je tekom sedanje vojne že v začetku uvidel, da se je vsa njegova protisrbska agitacija med katoliškimi Albanci popolnoma ponesrečila. Toda Prochazka celo po padcu Prizrena ni hotel mirovati. Odposlal je na vse strani svoje agente, ki so imeli nalogo, nahujskati Albance na odpor proti Srbom. Ko je videl, da turška armada beži pred zmagovitimi Srbi, je poklical na pomoč albansko plemo Ljume v Prizren. Voditelj Albancev, Isa Boletina, se je čela dva dni mudil v konzulovem stanovanju, a vsa Prochazkova prigovarjanja so bila brezuspešna. Zato je poklical konzul v Prizren divje Ljume, ki so bili strah in groza za vse prebivalce. V bližini poslopja avstrijskega konzulata je prišlo do boja. Šele, ko so večji oddelki srbske armade dospeli v mesto, so Ljumi pobegnili.

A konzul Prochazka kljub porazu Ljumov še ni obupal. Razposlal je na vse strani svoje agente. Eden je razdeljeval orožje, drugi huijskal Albance k nadaljnjemu odporu, tretji razdeljeval denar, četrti nabijal po cerkvah lepake, v katerih se pozivljajo Albance na odpor proti Srbom. Za vse to imajo Srbi dokaze v rokah. Prochazkova protisrbska akcija se je končala s popolnim fiaskom. Agenti so sicer izdali veliko denarja in orožja, vrnili so se pa brez Albancev.

PRIPRAVE V BELGRADU.

Belgrad, 26. novembra. Danes so v belgrajski trdnjavi zopet postavili 30 oblegovanih in drugih topov, katere so Srbi ugrabili v bojih s Turki. Iz bojnega polja je došlo že precej čet, katere so nastavili v belgrajski trdnjavi. Semkaj prihajajo neprestano nove čete. Več polkov je odšlo tudi pred Drinopolje in pred Citaldžo Bogarom na pomoč, ker se bodo mirovna pogajanja najbrže razbila vsled trmoglavosti Turkov.

MIROVNA POGAJANJA. TURKI TRMOGLAVI. VOJNA SE BO NAJBREŽE NADALJEVALA.

Carigrad, 26. novembra. Pravna konzulenta Rešid-bej in Vorand-bej, ki sta določena, da podpirata turško delegacijo pri mirovnih pogajanjih, sta danes odpotovala v glavni stan. Turški in bolgarski delegati so imeli danes sejo. Jutri se vrši zadnja konferenca. Na večeršnji seji so turški delegati izjavili, da o predaji Drinopolja spleh nečejo govoriti. Splošno se domneva, da se bodo mirovna pogajanja razbila in vojna nadaljevala z vso silo.

RAZNO.

* Bogata Francoska. Francozi pišejo na vseh svojih javnih poslopih prav radi — da celo na svojih ječah — svoboda, enakost, bratstvo. Če pa gremo stvari bolj natančne na dno, bomo videli, da je na Francoskem s svobodo, enakostjo in bratstvom prav taka razlika, kar se tiče prebivalstva, kakor je razlika v drugih državah, kjer vladajo staromodni cesarji in kralji. Denar je na Francoskem ravno tako razdeljen kot po ostalem svetu, nekateri imajo več, drugi manj, tretji pa nič. Zato pa te »svobode, enakosti in bratstva« ne smemo vzeti tako resno, kakor mislijo francoski republikanci. Pravkar je izšla zanimiva knjižica pisatelja d' Avenel, ki si je s preiskovanjem materialnega položaja Francozov, dobil v francoski domovini precejšnjo ime. Pomniti moramo, da na Francoskem ni tako lahko navesti privatno premoženje posameznika, kakor v Nemčiji ali kje drugje. To pa prihaja, ker v francoski republiki ne poznajo prihodninskega davka. Na Francoskem se dobi največ davka od dedščin, in ker se tak davek ne plačuje vsako leto, kakor drugi davki, pač pa samo v smrtnem slučaju, potem se lahko računa, da je popolna cenitev premoženja nemogoča, če se ne zvrši vsako leto. Raditega tudi francoske številke premoženja niso natančne, kakor na primer je natančno izračunal nemški statistikar Martins, ki je cenil premoženje Krupov na 290 milijonov, premoženje kneza Henckela na 260 milijonov. Vendar imamo vseeno nekaj jako lepih števil, ki kažejo francosko privatno premoženje. Te številke pravijo, da imajo Francozje zasebne lastnine 235 milijard ali 235.000.000.000. Od tega odpade 110 milijard na nepremičnino, 70 milijard na zemljišče, in 50 milijard na mestne nepremičnine. Lastnina, ki pripada državi in občinam, in ki znaša kakih 30 milijard, ni uračunana v teh številkah. In to ogromno francosko premoženje ni razdeljeno po »egalit« in tudi po »bratstvu« prav nič ne diši. Ena tretjina vseh odraščanih Francozov sploh nima nobenega premoženja, to je kakih 14 milijonov ljudi. Štiri milijone Francozov pa ima skupaj eno milijardno premoženje, kar pride na enega 253 frankov ali 50 dolarjev. Tri in pol milijona Francozov ima skupaj 4 in pol milijarde, torej pride na enega 1250 frankov ali 245 dolarjev, kar seveda še ni nobeno premoženje. Potem pa pride pol milijona prebivalcev, katerih ima vsak 21.000 frankov. Nekaj nad 240.000 ljudi med 50.000 in 100.000 frankov, 155.700 prebivalcev ima med 100.000 in 250.000 denarja, 54.000 ljudi ima med 250.000 in pol milijonom, 25.000 ljudi pa ima med pol milijonom in milijonom. Torej tako smo srečno prišli do milijonarjev. Od teh jih ima 10.900 skupaj 2 milijardi, med enim in dvema milijonoma, 4220 Francozov ima do pet milijonov premoženja, skupaj 12 milijard, 565 jih ima do deset milijonov, skupaj 4 milijarde, 280 jih ima do deset milijonov in 70 Francozov ima več kot 50

milijonov. Iz teh števil torej vidimo, da je francoska svoboda, enakost in bratstvo ravno tako kakor v drugih kapitalističnih državah, največji del premoženja leži v rokah nekaterikov, in velika ljudska masa nima nobenega ali pa zelo malo premoženja. In tudi plačani so danes francoski bogatini bolje kot so bili prej. Načelnik Rothschildove banke v Parizu ima letnih dohodkov 20 milijonov frankov, ravno toliko kot jih je imel zapravljivi kralj Ludovik XIV. Tisoč Francozov zasluži vsako leto 200.000 frankov, 360 jih zasluži na leto več kot pol milijona, 120 več kot milijon, 50 več kot tri milijone in 10 več kot deset milijonov.

Izkaz daril za „Rdeči križ balkanskih držav“.

Viljem Krajc. Stari trg pri Rakeku 16 K, Josip Jekl, učitelj, Apače, Galicija 20 K, Ivan Strelec, nadučitelj, Sv. Andraž v Slov. gor. (nabrali veteranci) 7-50 K. »Napredno politično in gospodarsko društvo« na Jesenicah 243-40 K. »Napredno gospodarsko prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo« 30 K, upravništvo »Sloven. Naroda« 673-05 K, neimenovan gospod iz Poljan potom upravništva Ilustrovanega Tednika 100 K, Matko Inkret, potovalni uradnik banke Slavije 5 K, Franc Počkaj, Vel. Ubelsko nabral 53-46 K, Jure Zupančič, gostilničar, Grilje nabral med svojimi gosti 28 K, Jakobina dr. Žitkova, Novo mesto 10-06 K. — Skupaj 36.239 K 98 v.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . . . K 18— Četrta leta . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1-50
V upravništvu prejeman na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . . . K 20— Četrta leta . . . K 5—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1-79
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravništvo „DNEVA“.

Pozor!

Pozor!

Kdor hoče imeti lepo

električno razsvetljava,

naj se oglasi pri trg. zastopniku

Francu Železniku,

v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, I. nadstr.

Največja in najcenejša zaloga električnih

„Ergo Wolfram“ žarnic.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

prilaga kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogleda, toplotmere, in zrakomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Lepa prilika

za nakup lepe hiše

z dobro idočo gostilno in žganjetočom, ter tobakarno, lepo kletjo za vino, lepim gospodarskim poslopjem in svinjskimi hlevi; poleg tega štiri orale njiv in travnikov, ena njiva za stavbišče, vse na jako prometni okrajni cesti, oddaljeno 5 minut od trga in železniške postaje, se takoj proda za 24.000 K, 6000 K pa ostane lahko vknjiženih. — Izvršilna prodaja se vrši dne 7. decembra 1912. Torej kupci pozor!

Nadaljna pojasnila daje IVAN KOSI, Smarje pri Jelšah, Spod. Stajersko.

Naslin

ŠPİRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

KLOBUKI

moderno nakiteni, oblike, kakor vse potrebščine za : modistke prodaja ceno :

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg št. 21.

: Popravila točno in najceneje. :

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Krojaštvo Ivan Kersnič v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 32, I. nad.

(poleg kavarne „Avstrija“)

najnovije mode, solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba.

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Lastna potokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Cenik zastoj in poštne prosto.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudo priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

.. Cene brez konkurence. ..

FR. IGLIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

Brzojavka. V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vino samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Teodor Kunc

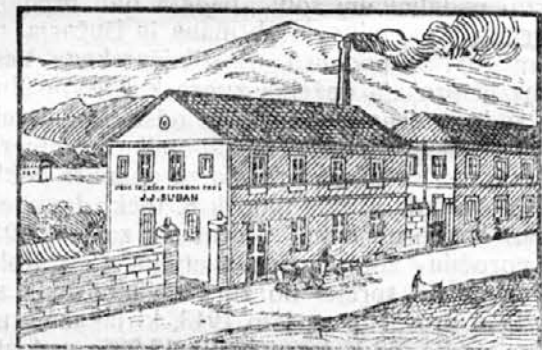
Prešernova ulica 5
I. nadstropje.

Damski modni salon
za angleška in francoska dela se priporoča.

Prva tržaška tovarna žitnih drož

(kvasa)

ki je urejena po najmodernejšem sistemu, naznanja svojim cenj. odjemalcem in vsem drugim pekovskim mojstrom in trgovcem, da je bila te dni častno odlikovana z zlatim ikolajnam in križci v Rimu in Parizu in sicer za najboljšo blago s ču-

dovito močjo, in za svojo izbornost trajnost.

V interesu je torej samih pekovskih mojstrov in trgovcev, da se naročajo izključno le pri omenjeni tovarni, ker dobe najboljšo blago po zmerni ceni in ker obnem podpirajo narodno in slovensko obrt.

Priporočajoč se za obilna naročila beležim se z odličnim spoštovanjem lastnik tovarne

I. I. SUBAN
Trst—Vrdela.